

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Vinski sejmovi na Dolenjskem.

Že nekaj let sem se prirejajo vinski sejmovi na Dolenjskem. Ti sejmovi, ki se vršé okoli sv. Martina in tudi pozneje na spomlad, imajo važen pomen za povzdigo vinske kupčije. Četudi jim manjka enotnega vodstva in primerne uredbe glede časa in krajev, kje naj se vršé, in četudi ne dosežajo vsled tega tistega vspeha, ki ga želimo, vendar se je že marsikaj doseglo z vinskimi sejmovi, tako da jim ne smemo odrekati vse važnosti in koristi za povzdigo naše vinske kupčije.

Na vinskih sejmovih se shajajo vinogradniki s kupci. Tu se nudi kupcem najugodnejša prilika, da se prepričajo o dobroti in vrednosti vinskega pridelka in da izbirajo vino, ki ga želijo dobiti. Ravno tako so pa vinski sejmovi za vinogradnike najboljša prilika, da stopijo s svojimi ponudbami v neposredno zvezo z gostilničarji in vinskimi trgovci.

Da se doseže z vinskimi sejmovi popolen vspeh, je seveda treba, da jih gostilničarji in kupci obiskujejo in da delajo kupčijo. Vinski sejmovi naj se prirejajo zaraditega v kolikor mogoče ugodno ležečih središčih ali glavnih krajih vinorodnih pokrajin, da se vse potovanje kupcem olajša. Največ je ležeče seveda na kupcih, kajti če kupcev ni, tudi semnja ni. Zato je pa pri teh sejmovih gledati in delati v prvi vrsti na to, da jih kupci, gostilničarji in trgovci obiskujejo. Zato se obračamo že danes do vseh naših gostilničarjev in vinskih trgovcev in jih vabimo, da se udeležujejo sejmov in da kupujejo tudi na sejmovih potrebna vina.

Vinogradniki se radi udeležujejo vinskih sejmov, kar je čisto naravno. Če ni kupca v hišo, ga je treba iskati, kjer ga dobimo. Vsak želi čimpreje spraviti svoj pridelek v denar. Zlasti letos se utegnejo vinogradniki mnogoštevilno zbirati na sejmiščih, ker je povsod dosti vina, kupca pa malo.

Kolikor nam je znano, se priredi prvi vinski semenj v Ravnem pri Krškem v četrtek 12. novembra, drugi vinski semenj pa v Novem mestu teden pozneje, to je v četrtek 19. novembra.

Obema je želeli mnogo vspeha. Zato pa vabimo vse interesente, da se jih mnogoštevilno udeležé! —r—

Vinska kupčija na Dolenjskem.

Vinska trta je letos tako obrodila, da je povsod dosti vina. Marsikdo je bil prisiljen nakupiti novo posodo, da je zamogel spraviti ves letošnji pridelek. In kdor ni prezgodaj potrgal, spravil je ravno tako dobro kapljico kakor lani.

Vina je toraj dosti po naših hramih in dobrega. — Manjka nam pa kupcev. Dosedaj se je tako malo prodalo,

da ni vredno govoriti o kaki kupčiji. Vsa kupčija nekam miruje. Kupci čakajo, da se vino ustanovi, da pokaže svoj značaj in svojo vrednost. Še le potem bo mogoče napraviti primerne cene.

Že sedaj pa čutimo, da bo vino v ceni padlo in da bodo te cene precej nižje kakor lani ali pa v zadnjih letih. To je naravna posledica letošnje splošno ugodne letine. V Istri nima vino nobene prave cene, ker je še lanskega vina dosti. Na Štajarskem je položaj ugodnejši in je kupčija, kakor se sliši, še dokaj dobra. Namizna vina se plačujejo po 28 do 36 K hektoliter, sortna vina tudi od 40 do 60 K hektoliter. Pri nas se utegne cena nastaviti na 32 do 36 K hektoliter, še višje pa pri sortnih vinih.

Obilni letošnji pridelek nas sili, da lajšamo kar je mogoče vinsko kupčijo in da vabimo domače in vnanje kupce, da pridejo po vino.

Pred vsem je sveta dolžnost naših domačih gostilničarjev, da kupujejo in točijo dolenjska vina. Letos se ne more nihče izgovarjati, da je domače vino predrago. Žal pa, da imamo še zmeraj mnogo gostilničarjev, ki se zatekajo v druge kraje po vino, kakor da bi ne imeli pri domačem vinu zadosti dobička. Če kažejo gostilničarji tako malo zavednosti, potem naj se zavzemo gostje za domači pridelek in naj zahtevajo domače vino! Pri nas naj se toči dolenjsko vino!

Ako se bodo naši gostilničarji dosledno tega držali, potem ne bo treba našim vinogradnikom točiti vina „pod vejo“, kakor se je lani godilo. S tako točnjo se sicer vino odda, ali navsezadnje ni ne denarja ne blaga, ker si sosede drug drugemu izpijejo vino.

Privabiti je pa tudi vnanje gostilničarje, da kupujejo naša vina. Privabimo jih pa najbolj s tem, da jim olajšamo dobavo vina, da jim pošteno postrežemo in da ne zahtevamo neprimernih cen. V tem oziru kaže vabiti zlasti gostilničarje in vinske trgovce iz Ljubljane, z Gorenjskega in Spod. Koroškega. Na Gorenjskem in drugod se izpije mnogo dolenjskega cvička, ki ni nikdar rastel na dolenjskih trtah. Takemu početju bi se moral napraviti konec. Upajmo, da bo novi vinski zakon vspesno nastopal proti ponarejalcem našega cvička. Vinske trgovce in gostilničarje privabimo z vinskimi semnji, zato so taki semnji važen pripomoček za pospeševanje vinske kupčije. Še več se dá pa storiti s pospeševanjem dobro urejene in poštene vinske trgovine, ki lahko zalaga vnanje gostilničarje s pristnim domačim pridelkom. Ta trgovina pa mora imeti pred očmi zlasti korist vinogradnikov in posameznih vinskih okrajev. Zato so pa dobro urejene vinske zadrugé one trgovine, ki največ in najlaže pomagajo vinogradnikom do ugodne prodaje vina, gostilničarjem samim pa do ugodne in poštene dobave pristnega domačega vina. Morda nam že letošnje ugodno leto s prstom pokaže potrebo združne vinske trgovine, ako hočemo, da pojdejo naši vinski pri-

delki v denar. Kar je po drugih krajih potrebno in se je obneslo v vinski trgovini, mora biti tudi za naše kraje dobro! Saujmo toraj vinske zadruga, da se povzdigne kupčija!

—r—

Premovanje živine v Št. Lovrencu in naša živinoreja.

Premovanje živine se je letos na Kranjskem na novo vpeljalo od c. kr. kmetijske družbe, kar moramo z veseljem odobravati. Ako hočemo, da se bode med živinorejci vzbujalo in vzdrževalo potrebno zanimanje za zboljšanje živinoreje, potem je na vsak način potreba, da se prirejajo živinske razstave in da se pri teh razstavah pregledujejo vspehi, ki so se dosegli z oddajo plemenjakov in drugimi javnimi podporami.

Letos se je priredilo premovanje v vseh treh delih naše dežele in sicer za Dolenjsko v Št. Lovrencu, za Notranjsko v Postojni in za Gorenjsko v Gorjah pri Bledu.

Z veseljem moramo priznati, da se je v Št. Lovrencu prignalo k premovanju več živine kakor v Postojni in v Gorjah, in kar je še posebej poudarjati, prignala se je tudi lepša živina kakor v prej imenovanih krajih. To je toliko večjega pomena, ker se je za povzdigo živinoreje več storilo na Gorenjskem in Notranjskem kakor na Dolenjskem in ker se tudi v obče misli, da sta Gorenjska in Notranjska bolj napredovali v živinoreji kakor Dolenjska. Premovanje v Št. Lovrencu je jasno pokazalo, da se dobi na Dolenjskem zlasti v Temeniški dolini prav lepa živina in da so tudi Dolenjci v zadnjem času močno napredovali v živinoreji. Dočim se je prignalo v Postojno vsega skupaj 86 glav (24 bikov, 25 krav in 37 telic), se je prignalo v Št. Lovrenc 134 glav in sicer 30 bikov, 77 krav in 27 telic. Prignana živina je bila v obče lepa in tudi dobro rejena. Vse je pričalo, da naši dolenjski živinorejci ne zboljšujejo živine le z odbiranjem plemenih živali, ampak tudi z dobrim krmljenjem in dobro strežbo.

Popolni vspeh razstave je samo nekaj motilo in to je bila mešanica raznih plemen. Če tudi je bilo največ enobarvne živine, sive in pšenične barve, ki se za naše kraje še najbolj prilega, vendar je bilo vmes tudi precej pingavske, simodolske in mešane krvi. Vse to kaže, da nam manjka v živinoreji še zmeraj tiste zavednosti, ki je neobhodno potrebna, ako naj napredujemo s popolnim vspehom. Tudi pri nas je treba, da zboljšujemo živino samo z enim plemenom in da preneha vpeljavanje nepriladnih tujih plemen in naj so za oko še tako žlahtna in lepa. Saj se ne ravna vspeh pri živinoreji edino le po plemenu, ampak tudi po načinu reje, po krmljenju itd.! Kdor bo ves vspeh pričakoval edino le od plemena, se bo v teku nekaterih let lahko prepričal, da je hodil po napačni poti. Čas je zaraditega, da se otresemo predsodkov in da skušamo povsod zboljšavati domačo rejo le z enim plemenom in sicer s prikladnim enobarvnim plemenom; razun tega pa, da tudi z dobro rejo, skrbnim odbiranjem in dobrim krmljenjem pospešujemo naprej in naprej napredek domače živinoreje.

—r—

Politični pregled.

Presvitli cesar bode slavil svojo 60 letnico dne 2. decembra v Schönbrunnu pri Dunaju. Ob tej priliki zbrana bode tam vsa cesarska rodovina.

Deželnozborske volitve na Kranjskem so razpisane 14. decembra, za dva poslanca mesta Ljubljane pa na 22. decembra.

Kakor poročajo razni listi se snide državni zbor dne 17. novembra. Delegacije, v kojih so prišli dogodki 20. septembra t. l. na razgovor in je del. Korošec v imenu slovenskega naroda zahteval, da se 27. pešpolk premesti iz Ljubljane in poveri poveljevanje ob pouličnih izgredih starejšim častnikom, baje zaključijo vže te dni.

Vsled izzivanja nemških buršov, kateri so priredili takozvani bumel, prišlo je v Pragi do hudih spopadov med Čehi in Nemci. Tudi po drugih mestih Češke vršili so se spopadi med obema narodoma. Ker se izgredi vkljub svarilu vlade še vedno ponavljajo, okliče vlada baje izjemno stanje v Pragi.

Aneksija Bosne in Hercegovine po Avstriji razburila je ne malo kri Srbov in Črnogorcev. Srbi želé, da se odtrga kos južne Hercegovine in da Srbiji in Črnogori, da boste ti dve državi lahko še zanaprej pred nosom Avstrije uganjali svojo veleizdajalsko politiko na škodo iste. Ker pa Srbija po tem, da si Avstrija Bosno in Hercegovino, ktere niste bile srbske, temveč k večjemu turške, priklopila, nikakor ni oškodovana, je samo ob sebi umevno, da tudi odškodnine zahtevati ne more. To se je tudi Srbiji od več strani povedalo. A vkljub temu rožlja ona z orožjem ter kriči v svet, da ima prihranjenih 16 milijonov dinarjev, kar je pač bore malo za vojsko, in več drugih takih groženj. Srbski narod nadleguje na vse kriplje v Srbiji bivajoče Avstrijce. Vsemu temu, protivavstrijskemu gibanju v Srbiji, je duša srbski kraljevič Jurij, ki podpira in hujska množico in prostovoljce, kojim na čelu hoče sam kot prostovoljec prvi korakati v boj. Resni politiki svarijo Srbijo pred nepremišljenim korakom in upajmo, da ne zastonj.

V Turčiji je vsled aneksije Bosne in Hercegovine ljudstvo tudi jako razburjeno, medtem ko je vlada zadovoljna, da je dobila Novipazar nazaj. Ljudstvo je zastražilo v Carigradu vse avstrijske trgovine in ne pusti odjemalcem vstopiti. Avstrijskim ladjam z blagom brani ljudstvo v luko in iste ne morejo blaga odložiti, ker ne dobé delavcev, ki bi hoteli delati. Vsled tega pozvala je avstrijska vlada Turčijo, naj poskrbi za red, in jo odgovorno storila za vso škodo in nemir, ki ga trpi avstrijska kupčija.

Priklopitev Bosne in Hercegovine združila je tudi zopet Črno goro in Šrbijo, kateri sta se doslej gledali kot pes in mačka. Tudi Črnagora se pripravlja baje za vojsko in kakor se čuje stoji na meji že velik del bojevnikov.

LISTEK.

Na materinem grobu.

Fr. Salezij.

Vernih duš dan je že itak dan poln žalosti. No, in če je ta dan še oblačen, da je celo nebo kar zagrnjeno s sivimi težkimi oblaki, pa še prav mrzlo vreme vrh vsega, kdó bi bil vesel takega dne? Pri Kožarjevih pa je bilo še hujše; pravkar so se pogrebci vračali domu, dobro mater in vrlo gospodinjo, vdovo Kožarjevo, silno blago in spoštovano ženo so bili zagreblí. A na domu Kožarjevem ni vladala žalobna tihota, niti slišal joka in vzdihovanja, pač pa se je čul skozi odprta okna prepír in vpitje, kreg in kletev. Leopold in Ignacij sta se bila popadla in kregala vkljub temu, da še ni izginil mrtvaški duh iz hiše in si vsepovsod lahko videl sledove smrti in pogreba.

Kaj sta vendar imela brata? Prisluškovati se ne spodobi, zato ti za gotovo res ne vem povedati, zakaj jima je šlo. Hitel sem proč, a še v daljavo sem slišal „denar, tisočaki, goljuf“. — Že prej, ko je dobra mati živela, se Leopold in Ignacij nista nič kaj mogla: Ne stavil bi ti ju za vzgled bratske ljubezni. Starejši Leopold, čvrst in resen, dober gospodar in preudaren človek,

majšega Ignacija kar ni mogel: bil mu je preveč zapravljen in prelahkomišljen. Marsikako britko uro je bil napravil materi, a dobra mati ga je vedno branila nasproti Leopoldu, češ, pusti ga, z grdo ga ne boš zboljšal in izpreobrnil. Kadar sta bila z Ignacijem sama, ga je mati ljubeznjivo svarila in s solzami prosila, naj neha s takim življenjem. In sin, mehak ko vosek, je vse obljubil, resno obljubil, a ko se je spet podal v lahkomišelnost tovaršijo, je pozabil materinih solz in svojih sklepov; lahkomišelnost se je podal v nevarnost in vedno znova padel. Mati ga je dobro poznala, da bi z grdim in trdim nič ne opravila pri njem, zato mu je na videz delila res več ljubezni nego Leopoldu, a samo iz najboljšega namena: pridobiti ga za krepot in močatost. — Leopold je preveč ljubil in spoštoval svojo mater, da bi se ji bil upal kedaj kaj očitati, a bolj in bolj se je v njegovem srcu zadrževala mrznja do brata, ki je danes, na dan pogreba, neobrzdana in z dvojno silo, planila na dan kot ostudno sovraštvo. Kajpada, mati je mirno spavala tam zunaj na pokopališču in ni mogla pomiriti razjarjenih sinov. Oba sta šla predaleč, in konec vsega je bil ta, da je Leopold kot gospodar pognal Ignacija iz hiše in mu je prepovedal za vselej. — Zares, žalosten, prežalosten dan vernih duš!

Pa ta žalostna zgodba ni bila še dokončana. Brata sta se tožarila in tožarila dolga leta. Srd in sovraštvo so na obeh straneh pomagali netiti dobri sosedje, kakoršnih se nikjer ne zmanjka. Seveda je Ignacij povsod propadel, ker oporoka se ni dala ovreči. Po pravici Ignacij ni imel ničesar več tirjati od doma, ljubezen, ki vse poravnava in ugladi, pa je ugasnila med njima za vselej. Za vselej? —

Petindvajset let pozneje. Vernih duš dan. — Letos izjemoma solnčen dan, krasen topel jesenski dan, kakoršni so pri nas jako redki. In spet so romale trume venkaj na pokopališče obiskat svoje rajne in jim izkazat ljubezen. Tudi Leopold je šel. Šel je sam; ker ti, ki so ga kedaj spremljali skozi življenje, so šli pred njim; ravno to pot so mu pogrebci nesli dva ljuba, že precej dorasla otroka in blago ženo. Kakor tedaj ob teh strašnih dneh je tudi danes kanila marsikaka solza na pot. Trdega Leopolda je življenje — oziroma smrt — omeščalo, hodil je še pokonci, a kadar se je odkril, si videl plešasto glavo in osivele lase.

Ob grobeh si je dal postaviti klopico: tam sedi za grobovi svoje žene pod žalučko. Premišlja, zatopi se nazaj v minole dneve, spčetkoma polne sreče in veselja, pozneje prekipavajuče grenkobe in trpkosti, ko se mu je trgal kos za kosom srca. Joka, tudi moli. Spomni se brata. Stari srd je že minul in rad bi ga imel tu pri sebi, saj ne bi bil več sam. A on, starejši se ne bo ponižal in ponudil sprave: tega ne! Ali pa bi vendar pisal —?

Tako zamišljen ni opazil, kako nekdo išče po grobeh; bere, bere in stopa dalje. Pri grobu ranjke Kožarjeve obstane. Aha, to je pravi grob! Poklekne, joka, moli, joka, saj je grob dobre, predobre matere: petindvajset let se ni upal domu radi tega — brata. Ozre se, ko se domisli brata; glej, kdo je za nagrobnim spominkom? Naglo vstane, neznan človek naj ne vidi njegovih solz. A ta ga je že opazil, in čudno se mu je zdelo, kdo bi tu ihtel ob grobu njegove matere?

Pa ne da bi bil —?

„Odpusti, prosim te, jaz ti vse odpuščam!“

Nihče njiju ni mogel reči, kdo je prvi izustil te besede, kdo prvi dal duška temu, po čemur je že dokaj let hrepenelo srce. Udarci življenja, osamelost, bližajoča se starost, tujina, vse to je rodilo željo po spravi; a napuh ni pustil. Tu ob grobu matere pa je padla zadnja stena: brata sta se objela nad materinim grobom; nad grobom nje, ki jima je dala življenje, sta začela novo življenje ljubezni.

Ali ni bil to lep dan vernih duš? Roko v roko sta šla proti rojstni hiši, mati pa je iz nebes doli zrla na nju in se veselila, da je zmagala ljubezen.

Piše se nam:

Iz Novega mesta. — Pregled nove železnične proge iz Novega mesta do hrvatske meje se je vršil po v to odločeni komisiji dne 26. oktobra t. l. na okrajnem glavarstvu v Novem mestu. V pregled se je vzela najprvo proga od Bršljina oziroma Novega mesta do okrajne meje, in pri tem je prišlo vpoštev najprvo Novo mesto. Izvoljeni zastopniki za Novo mesto gg. Ogoreuc, dr. Šegula, dr. Elbert, Dolenc in Rosman so se energično zavzeli pri komisiji, da ostane glavni kolodvor v Novem mestu, in sicer za tovarni promet na dosedanem mestu, za osebni promet pa poleg živinskega sejmišča. Občina se je zavezala, da prepusti brezplačno v

to potrebni prostor in dovozno cesto napravi v svoji režiji do poslopja. Ta prošnja je bila utemeljena z resničnimi dokazi, ki značijo, kako potrebno in koristno da bi bilo ne samo za meščanstvo, ampak enako za okolico. Sosedna občina Šmihel delala je pa zopet svoje načrte, in sicer v občutno škodo Novemu mestu. Primorani so bili tedaj zaupniki meščanstva z vso odločnostjo pobijati zahtevo sosedne občine, pred vsem pa Kandije, ker so zahtevali v škodo Novega mesta, da bi bil glavni kolodvor v Kandiji. Nastala je vsled tega ostra debata med sosednim županom g. Zurcem in novomeškimi zaupniki, ker so slednji zahtevali, da se naj povsem opusti v Kandiji postajališče, ker odgovarja novomeški kolodvor, če se tako uredi, kakor Novomeščani želé, vsem potrebam. — Prečitela se je tudi prošnja od 62 podpisanih novomeških obrtnikov in trgovcev, katera je bila obširno utemeljena po zahtevi, da ostane glavni kolodvor v Novem mestu, da se isti tako razširi, da se približa tembolj k mestu, eventualno, če bi tega ne bilo možno doseči, da se napravi postajališče za osebni promet na levem bregu Krke, pred železničnim mostom v Novem mestu. Postaja v Kandiji naj se pa opusti, ker na severni strani Novega mesta se nahaja 162 vasi, ki se poslužujejo novomeškega kolodvora, nasprotno bi jih bilo na južni strani, ki bi se posluževali postajališča v Kandiji, k večjemu enajst vasi. Na mnogobrojno občinstvo se povsod jemlje ozir, tako je umestno, da se tudi tukaj.

Kandijanci niso zadovoljni, da bi se postajališče napravilo na projektiranem prostoru poleg Šmihela, ker bi bilo preoddaljeno; želé si ga imeti bližje, zadej za Šukljevim gradom. Utemeljevali so svojo prošnjo s zelo nepovoljnimi dokazi, ter so z istimi delali le neki trdki jako dobro reklamno. — Umestno se bode vsakemu zdelo, da bi večji množini ljudstva koristilo postajališče poleg Šmihela, kakor ono v Kandiji. Prebivalstvo iz gorenje Kandije se bode vedno raje posluževalo v Novem mestu postaje, kakor one v Kandiji, četudi bi bila zadej za Šukljevim gradom. Le spodnji Kandijanci bi imeli nekaj bližje. Novomeščani bi gotovo ne ugovarjali postajališču v Šmihelu, odločno so pa proti temu, da bi bil na vsaki strani Krke po jeden kolodvor, ker to ni nikaka splošna ljudska potreba. — Novomeški zastopniki so zahtevali za Uršna sela postajo, ki naj bode poleg vasi, katera naj bi bila priročna topliskim gostom in bližnjim prebivalcem. Tej zahtevi so se pridružile soglasno vse sosednje občine in tudi vse belokranjske občine. Zanesljivo smemo pričakovati, da je zagotovljena postaja na Uršnih selih. — Ker se bje na Belokranjskem hud boj za tamošnje proge, se je komisija odločila, da si iste ogleda na licu mesta 27. t. m. Mesto Črnomelj je poslalo k tej komisiji večštevilo deputacijo, kar znači zanimanje tamošnjega prebivalstva za železnico. — Želimo tedaj, da se nova proga izpelje v resnici tako, da bode imelo občinstvo vsestranske koristi, ne pa morda posamezne osebe!

Domače vesti.

(Našim naročnikom.) Leto se bliža h koncu. — Je pa vendar še mnogo naročnikov, ki nam niso plačali vse naročnine. Te vljudno prosimo, naj nam jo kmalu vpošljejo. Delavec je plačala vreden; zato pa upamo, da tudi Dol. Novicam ne bode nihče zameril, ako prosijo, naj se jim dá malo plačilo za velik trud.

(Dolenjske Novice tednik.) Slovenec naznaja 23. m. m. sledečo zanimivo novico. Dne 22. oktobra se je zbralo lepo število gg. duhovnov iz Dolenjskega v dvorani društva rokodelskih pomočnikov v Novem mestu na posvet glede razvoja „Dol. Novic“. Shodu je predsedoval prelat g. A. Kalan, ki je s tajnikom g. Smolnikarjem zastopal katoliško tiskovno društvo. Razgovor je bil obširen in živahen, udeleževali so se ga gg. prošt dr. Elbert, kanonik Žlogar, msgr. Peterlin, profesor dr. Marinko, Horvat, Lesjak, Smidovnik, Nemanič, Porenta, Kolbezen, in J. Rome, ki je bil pred 24 leti v konzorciju štirih ustanoviteljev „Dol. Novic“. Sklenilo se je agitirati za razširjanje „Dol. Novic“, ki naj postanejo tednik in glasilo S. L. S. za Dolenjsko, poskrbi naj se za urednika in delaj se na to, da se oglasi tako število novih naročnikov, da bo nov tednik mogel izhajati brez izgube. Ako se ti pogoji izpolnijo, se preosnova pri listu prične že s prihodnjim novim letom. — Toraj na delo vsi dragi rojaki in rodoljubi posebno po Dolenjskem, cenjeni naročniki in čitatelji Dol. Novic, da se velevažen namen uresniči že z novim letom, da vam zamoremo podajati Dol. Novice za 25 letnico, kar izhajajo, vsak teden z zanimivim berilom. Natančneje v prihodnjih listih.

(Slavnost zlate maše Pija X.) Vsled naročila ljubljanskega ordinarijata se je v nedeljo, dne 25. oktobra, po vsej škofiji obhajala slavnost zlate maše sv. Očeta. V soboto zvečer so se po Marijinem zvonjenju oglasili zvonovi cele škofije in pol ure napovedovali redko slovesnost. V nedeljo se je po vseh župnih cerkvah vršila cerkvena slovesnost s primernimi govori. V kapiteljski cerkvi je opravil mil. g. prošt dr. Seb. Elbert slovesno sv. mašo, pred katero je imel pridigo vikarij gosp. Klinar. — Po širni škofiji dvigal se je ta dan glas: Bog živi, Bog ohrani, Bog podpiraj zlatomašnika papeža Pija X. v blagor katoliške cerkve in njenih vernikov.

(Redek sestanek.) Dne 26. t. m. so bili slučajno v novomeški proštiji zbrani štiri zlatomašniki in jeden biserni mašnik, in sicer preč. gg.: monsignore Jožef Buh, župnik in generalni vikar iz Ely-ja v Minesoti v severni Ameriki; stolni kanonik Kajdiž, novomeški kanonik Franc Povše, monsignore Peterlin, župnik Šmihelski, in biserni mašnik Jožef Hočevvar, kanonik novomeški in starosta ljubljanske škofije. Gospod Buh se je podal v Belokrajino; v soboto se zopet vrne in bo imel v nedeljo na praznik vseh svetnikov jutranjo slovesno Božjo službo v kapiteljski cerkvi. Sivolasi starček je še popolnoma zdrav in krepak. Bil je tudi nekoliko časa kaplan v Šempetru pri Novem mestu; ker bi bil tedanj kaplan, rajnik Jernej Jarc pa rad še tam ostal, ga je škof poslal v Loški Potok. V Ameriki deluje že nad 44 let. Prihodnji teden se bo podal na Vipavsko in Goriško, odtod v Rim, da bo prisostvoval zlati maši sv. Očeta, iz Rima pa zopet nazaj v Ameriko.

(Premembe pri duhovnikih.) Premeščena sta čč. gg. kaplana Francišek Zajc iz Starega loga za župnega upravitelja v Polom in Janez Jaklitsch iz Črmošnjic v Stari Log.

(Imenovanje.) Finančni komisar g. Karol Bihlmeier v Novem mestu imenovan je davčnim referentom za Kranj. Finančni komisar gosp. dr. Franc Eller v Ljubljani imenovan je davčnim referentom za Novo mesto.

(Imenovanje.) Imenovan je gosp. Josip Schweiger suplentom na višji državni gimnaziji v Rudolfovem.

(Imenovanja pri davkarjih.) Imenovani so davčnim upraviteljem davčni oficijali gg. Ivan Wencais za Žužemberk, Fran Modrijan za Črnomelj, Karol Wilfan za Višnjo goro in Fran Uršič za Kranj. Davčnim oficijalom imenovani so davčni asistentje gg. Matija Wrinskele za Ljubljano, Ivan Demšar za Litijsko, Rudolf Binter za Ljubljano, Valentin Novak za Kranj in Rajko Mlejnik za Ljubljano. Premeščena sta na lastno prošnjo davčni oficijal g. Alojzij Klofutar iz Kranjske gore v Radeče in davčni praktikant g. Ciril Pezdič iz Žužemberka v Kranjsko goro.

(Prememba pri sodnih pristavah.) Avskultant gosp. Al. Ehrlich imenovan je sodnim pristavom v Črnomlju.

(Premeščenje.) Gozdni nadzorovalni komisar gosp. Karl Tavčar premeščen je iz Novega mesta v Logatec. Na njegovo mesto pride gozdni nadzorovalni komisar gosp. Ivan Urbas iz Logatca.

(Premembe pri učiteljstvu.) Za suplentinjo na mesto radi boleznimi na dopustu bivajoče učiteljice gdč. Amalija Donati imenovana je gdč. Terezija Peršič v Mokronogu. — Prov. učiteljem v Zagorju imenovan je g. Franc Golob. Za suplentko na Krki imenovana je gdč. Antonija Randl. — Za suplentko v Stari Loki imenovana je gdč. Roza Pichler. — Za suplentko v Semiču je imenovana gdč. Ana Ogulin iz Šmihela. — Za prov. učiteljico v Loškem potoku je imenovana gdč. M. Einspieler.

(Častnim občanom) imenoval je občinski odbor na Mirni v svoji seji dne 9. avgusta 1908 velecenjenega gospoda Martina Grčarja vpokojenega nadučitelja na Mirni.

(Inženir) je postal gospod Josip Pavlin iz Št. Ruprta pri Mokronogu.

(Shod sodalitatis) za dekanijo Novomesto bo v sredo, dne 11. novembra 1908 v Brusnicah.

(Umrli) je v Višnji gori zasebnik gospod Milan Gilly. Pogreba udeležila se je ogromna množica odličnega občinstva. N. v m. p.!

(Umrli) je v Metliki gospa Franciška Makar roj. Magovac, doma s Krke. Bila je dobra gospodinja in skrbna mati. Pogreba dne 21. oktobra udeležila se je ogromna množica odličnega občinstva iz Metlike in okolice. N. v m. p.!

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Novem mestu priredi 7. t. m. v Narodnem domu veselico s prav lepim vspehom. — Uprizorila se bode štiridejanska šaloigra „Ob svojem kruhu“ (das grobe Hemd). Po igri bo sledil ples, združen z buffetom. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

(Okrožnica.) Dne 14. novembra 1908 ob 7. uri ozir. pri nezadostnem številu udeležencev ob 8. uri zvečer skliče se v gostilni g. Ignac Košaka na Bregu (prej Bruner) izvanredni občni zbor vojaškega veteranskega društva za Dolenjsko v Rudolfovem z naslednjim vspehom: 1. Volitev načelnika in podnačelnika na mesto izstopivših; 2. Določitev mesečnega prispevka; 3. Slučajnost. K temu izvanrednemu občnemu zboru vabijo se vsi p. n. gg. podporni in izvršujoči člani društva.

(Kronski darovi) za Ciril-Methodovo družbo: za avgust, sept. in oktober (3 K) so plačali Majcen, Maselj, Perdian, Skale, A. Škerlj, I. Škerlj, Vojska; za avgust in sept. (2 K) Gandini, Markič; za oktober Brousil, Buchar, Gebauer, Mičetič, Zdolšek.

(Nabiralniki) so nesli v III. četrtletju K 107.79 in sicer: Poula (Krištof) K 38, Na Vratih K 27.79, Štembur K 26, Tuček K 16.

(V žensko bolnico cesarice Elizabete) v Novem mestu dospele so zadnje dni prve usmiljene sestre iz kongregacije sv. Vicencija Pavlanskega. Sprejel jih je na tukajšnjem kolodvoru mil. g. prošt dr. Seb. Elbert, pri bolnici pa ves stavbeni odbor in oskrbnik bolnice g. Ljud. Kalčič, kateri jih je peljal v njih klavzuro. Kakor čujemo, se bolnica do 10. novembra uredi in otvori.

(Cesarice Elizabete bolnica v Novem mestu) začne sprejemati bolnike s 10. novembrom, a slavnostna otvoritev se vrši dne 19. novembra 1908. Sprejemajo se le bolne ženske in pa dečki, kateri še niso dovršili 5. leta. Ker bo sklepal deželni zbor kranjski stoprav v prihodnjem zasedanju o pravici javnosti, ostane bolnica do tedaj privaten zavod. Oskrbovalnina znaša na dan za III. razred 2 K, za II. 6 K in za I. 10 K, ter se plača za jeden mesec naprej. Kdor ne plača naprej ali ne predloži vže pri sprejemu veljavnega ubožnega spričala, ne sme biti sprejet, temveč se mora odkloniti! Ako bolnik ozdravi pred pretekom jednega mesca, se mu vrne ostali znesek vplačila. V ubožnem spričalu, katero mora predložiti vže pri vsprejemu vsak bolnik, ki ne more plačati sam oskrbovalnine, naj županstvo izrečno potrdi, da je bolnik v dotično občino pristojen, in nima nikakega premoženja. Vendar so pa veljavni ubožni listki le za bolnike, kateri imajo domovinsko pravico na Kranjskem, vsi drugi se odklonijo, ako sami ne plačajo oskrbovalnine. Bolniki, kateri bolehalo na nalezljivih boleznih, se sedaj še ne morejo sprejemati, ker še ni dogotovljen dotični paviljon. Pripomni se, da je dospelo do sedaj 5 usmiljenih sester in da so nekateri dobrotniki iz mesta zavodu poslali znatna darila. Imena teh se priobčijo kasneje.

(Poštna filijalka v Kandiji.) Govori se, da baje ne bode kazalo filijalke v Kandiji nastaviti vsled prevelikih režijskih stroškov. Samo dovoz iz glavne pošte novomeške po malem račun bi stal 800 K na leto; poleg tega je upoštevati jedno uradno osebo, jedno pomožno osebo in stanovanje, kar bi stalo poštno upravo po malem računano letno 3500 K. Poštni promet Kandije pa tega ne donaja, kar bode najbrže vzrok, da splava ves up po Krki.

(Jubilejni shod Marijinih družb na Trški gori) na dan sv. Uršule se je nad vse pričakovanje sijajno zvršil in bo ostal vsem v trajnem spominu. Kar stoji romarska cerkev — malone 300 let — tako veličastne slavnosti ni bilo. Prišlo je na goro v procesijah 11 Marijinih družb novomeške dekanije s svojimi banderi in zastavami. Samo mirnopaška procesija je štela 250 članic, ona iz Stopič in Toplic po 200 članic. Družbe so spremljali njih voditelji. V krasno okinčani cerkvi je bilo zbranih 1200 deklet, navdušenih za čast preblažene D. M. in za ohranjenje čistosti v najbolj nevarni dobi življenja. Navdušenje je prikipel do vrha vsled slavnostnega govora g. župnika iz Toplic. Govor o trojni besedi lurske Marije z dodanimi zlatimi nauki iz bogate skušnje mnogoletnega vodstva Marij. družb, bo prinesel „Bogoljub“. Po govoru je sledila ponovitev posvečenja, peta maša z asistenco, pete litanije in darovanje za zlati kelih jubilaranta Pija X. Petje je oskrbela novomeška družba pod vodstvom glasbenika Hladnika. Slava Brezmadežni!

(Pozne ali zgodnje jagode?) Preč. gospod župnik iz iz Mirnepeči poslal nam je po gosp. J. Mikoliču lep šopek popolnoma zrelih in rudečih jagod. Zares izredna prikazen za čas vseh svetnikov.

(Nova hranilnica in posojilnica) se je ustanovila v Mirni peči ter začela poslovati dne 18. oktobra. Ista je članica „Zadružne zveze“ v Ljubljani in njeno načelstvo sodeluje brezplačno. Novemu podjetju želimo veliko uspeha!

(Miklaužofski somenj v Metliki) je radi praznika Marijinega spočetja prestavljen na sredo dne 9. decembra 1908.

(Ošpice) razsajajo v Podzemlju. V 71. hišah obolelo je na tej bolezni 87 otrok.

(Pasja steklina.) Vsled ponavljajočih se slučajev pasje stekline so oblasti upeljale pasji kontumac v vsem političnem okraju Krškem in Novomeškem in v sodnem okraju Višnjegorskem do preklica. Psi morajo biti ali doma na verigi priklenjeni ali pa nositi proti ugrizu varne nagobčnike. Voditi jih na vrvice ali verižici brez nagobčnika ni dopuščeno. Varovati se je sumljivih psov in mačk, katere je pokončati in oblasti naznaniti. Opozoriti je posebno šolsko mladež na steklino in nje nevarnost; ogibajo naj se po možnosti psov in mačk.

(Živinski semnji) na Dolenjskem novembra meseca: 2. v Novem mestu, Mirni in Višnji gori; 3. v Črnomlju in Zagorji; 6. v Velikih Laščah; 7. v Št. Vidu pri Zatičini; 9. v Št. Jerneju; 11. v Bučki; 12. v Bušehi vasi; 16. v Šmartnem pri Litiji; 17. v Metliki; 19. v Kandiji; 23. v Št. Lorencu; 25. v Krškem in Zatičini.

(Blagoslovljenje brizgalne in gasilnega doma) v Št. Petru pri Novem mestu se bode vršilo v nedeljo dne 8. novembra na prav sijajen način in ob vsakem vremenu. Ob polu 10. uri zjutraj je sprejem došlih društev in gostov; ob 10. uri slovesna sv. maša v domači župni cerkvi; po sv. maši blagoslovljenje brizgalne; ob 12. uri obed pri gosp. Bojancu. Vstopnina prosta. Za izvrstno postrežbo skrbi gosp. Bojanc s prav pristno vinsko kapljico in okusnimi jedili. Torej prijatelji gasilnih društev od blizu in daleč, pridite in udeležite se mnogoštevilno te lepe slovesnosti!

(Vršna sela.) Ker se sedaj vršijo važne obravnave pri c. kr. okr. glavarstvu v Rudolfovem, kod bo tekla belokranjska železnica, kje bodo stale postaje in s kakšnim imenom, gojimo trdno upanje, da se naša vas ne bo prezrla, ampak dobila postajo z imenom „Vršna sela-Toplice“. Že tri leta smo pošiljali prošnje na zbornice in poslance, na ministrstvo in dež. odbor, deputacije so hobile naše želje naznanjat, posamezni vplivni možje so obljubili nas podpirati. In vendar nismo gotovi, da zmagamo. Pravijo, da tičijo skrivni nasprotniki za grmom, ki bi radi Vršna sela, to važno postojanko in središče slovenskega prebivalstva na stran odrinili. Bomo videli, kaj bo komisija dognala.

(Železnica Trebnje-Št. Janž) se otvori dne 15. nov. Dne 13. novembra pa se vrši tehnična kolovdacija te železnice, ki bo imela tri glavne kolodvore in sicer: Mirna, Mokronog in Karmel pri Št. Janžu in tri postajališča: Gomila, Rakovnik in Pijavice. Dovožne ceste k tem kolodvorom so bile dne 9. in 10. oktobra potrjene in otvorene.

(Razglas.) Zaradi prijavitelja v letu 1909 naboru novincev podvrženih mladenčev se daje na znanje sledeče: 1. Vsak stavodolžni v letu 1886, 1887 in 1888 rojeni mladenič dolžan je se tekom meseca novembra 1908 zglasiti pri županstvu iste občine, v kateri poseduje domovinsko pravico ali pa v kateri stalno biva. 2. Kdor se zgloši pri kakem drugem županstvu nego onem svoje domovinske občine se mora pri tej priliki legitimovati z rojstnim ali domovinskim listom pri županstvu iste občine v kateri stalno biva. 3. Stavodolžne, ki bivajo le začasno v inozemstvu ali kateri so tako težko bolni, da so vsled tega ovirani se ustmeno ali pismeno pri pristojnem županstvu zglasiti naj zglasijo stariši, varuhi ali pa drugi zanesljivi poverjenci. 4. Stavodolžni, ki želijo doseči kako ugodnost ali olajšilo v izpolnjanju dejanske vojne službe v zmislu §§ 31, 32, 33 ali 34 vojnega zakona, naj razmere na katere opirajo udanostno pravico najpozneje do konca februarja 1909 naznanijo pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu. V ta namen služijo potrebna spričevala, rodbinski listi, oporoke, prisojilna pisma in zapisniki o zapuščinskih obravnava. Družinski listi, overjeni tekom istega meseca po pristojnem župnem uradu, v kojem se dotična prošnja vložijo. 5. Prošnje za dovoljenje izven domovinskega okraja na nabor iti, vložiti so, opremljene s kolekom 1 krone, najpozneje do konca meseca novembra 1908. Po preteku tega roka vložene prošnje se bodo zavrnilo. 6. Stavljenci, kateri bi predpisano zglasitev opustili, se bodo kaznovali radi prestopka § 35 vojnega zakona z globo od 10 do 200 K oziroma z zaporom od 1 do 20 dnj.

(Deželnozborske volitve na Kranjskem.) Uradni list razglasa: V smislu člena III, zakona z dne 26. avgusta 1908., dež. zak. št. 15, s katerim se izpreminja volivni red za deželni zbor vojvodinje Kranjske, se razpisujejo dopolnilne volitve v deželni zbor kranjski poslancev splošnega volilskega razreda in dveh novih poslancev mesta Ljubljane in mestne kurije ter se določajo za njih izvršitev nastopni dnevi: 1. za volitve poslancev iz splošnega volilskega razreda v volilskih okrajih, zaznamo-

vanih v § 7 a) deželnozborskega volilnega reda: 14. dan decembra 1908.; 2. za volitve dveh novih poslancev mesta Ljubljane iz mestne kurije (§ 3., točka 1. deželnozborskega volivnega reda) 22. dan decembra 1908. Natančnejša določila o kraju, dnevu in uri, kje in kdaj se začne volitev, kakor tudi o uri, kdaj se konča oddajanje glasov, bodo obvezale izkaznice, ki se volivcem dostavijo v smislu § 26. volivnega reda za deželni zbor. Dežela bo volila torej 14. decembra, mesto Ljubljana pa 22. decembra.

(Pozor!) Te dni je hodil po ljubljanski okolici človek, ki se izdaja za radikalnega Slovenca, bivšega izdajalca humorističnega lista „Skrat“ v Trstu, imenuje razna imena naših župnikov, županov, advokatov, literatov kakor svoje osobne znance, prijatelje in odjemalce ter priporoča iz elegantnih posod razne likerje, jajčni konjak i. dr. Pravi, da ga je tvrdka baš sedaj poslala, ker hoče izpodriniti kakor prava slovanska tvrdka vso nemško konkurenco na Slovenskem. Ima vse polno slovenskih tiskovin, vizitnic itd., a tovarna se imenuje K. Pfeifer in sinovi Praga-Žizkov. Pošiljalec teh vrstic napisal je na naročilni listek lastnoročno I. pogoj: slovanska (češka tvrdka) ter se medtem informoval pri uglednem češkem listu ter izvedel, da je to čisto navadna židovska izdelovalnica opojnih pijač. Ker bo take vrste sleparjev in prodajalcev sedaj najbrž več krožilo po našem ozemlju, naj bodo častiti odjemalci pazljivi. Našemu poročevalcu, ki je napisal I. pogoj na čelo naročila, blago sploh ni došlo, ker se je žid zbal stroškov, ki mu nastanejo za vrnjenje.

(Pisemske znamke.) V smislu naredbe c. kr. trgovinskega ministrstva (z dne 28. marca 1908 št. 12607) preneha veljavnost pisemskih znamk prejšnje izdaje z 31. okt.) Zato se smejo od 1. novembra t. l. dalje rabiti za frankovanje le pisemske znamke nove izdaje. Da se olajša še nadalje prehod od prejšnje k novi izdaji, zamenjavajo poštni uradi nerabljene pisemske znamke prejšnje izdaje za znamke nove izdaje od 1. novembra 1908 do konca leta brezplačno, od 1. januarja 1909 naprej pa se odtegne pri zamenjavi za vsako pisemsko znamko prejšnje izdaje 1 vinar.

(Grozen požar) uničil je dne 16. oktobra v uro hoda od Metlike oddaljeni lepo ležeči vasi Božjakovem devet hiš in okolu 40 drugih stavb. Na žalostno znamenje z zvonom prihitela je sicer požarna bramba iz Metlike takoj na kraj nesreče, a ker so bila poslopja že popolnoma v ognju, ji ni preostajalo drugega, kot ogenj omejiti, kar se ji je tudi posrečilo. Nevarnost, da pogori tudi cerkev sv. Marije Magdalene, je bila jako velika. Kar je ogenj zagrabil, pogorelo je do tal radi pomanjkanja vode. Petim posestnikom zgorelo je vse do zemlje, štirim pa so ostale le hiše, ki so zidane in z opeko krite. Da ni pogorela vsa vas s cerkvijo broječa 43 hiš, je pač zasluga požrtvovalne požarne brambe, katera je neumorno delala od polu 5. ure popoldne pa do 3. ure zjutraj. Ker je zgorelo vse orodje, posoda, živež, krma, okolu 200 veder vina, blizo 3800 kron gotovega denarja in nekaj prašičev ter ni bilo prav nič mogoče rešiti, se vsa škoda lahko ceni nad 160.000 kron. Usmiljenja vredni ljudje kakor tudi živina izgubili so tik pred zimo stanovanja in živež, potrebujejo silno pomoči svojih rojakov. Priskočite torej tem revežem, kateri so imeli v enakih stiskah usmiljeno srce do vas, zdaj na pomoč. In tu naj velja prislovica, da kdor hitro da, dvojno da. Božje plačilo gotovo ne izostane.

(Vlak povozil) je v Clevelandu 25 let starega Alojzija Vidmarja iz Zagradca-Fuzina. Odtrgalo mu je levo nogo. — Ravnotam umrl je 23 let stari France Gorup iz Št. Ruperta.

Gospodarske stvari.

— Kmetijski pouk) bo v nedeljo dne 8. novembra v Št. Lovrencu ob Temenici in v nedeljo dne 15. novembra v Št. Jerneju. Poučevala bodeta vodja V. Rohrman o živinoreji in mlekarstvu, in adjunkt R. Zdošek o sadjarstvu. Pričetek pouka ob 3. popoldne.

— (Vinski semenj v Novem mestu) se priredi letos v četrtek 19. novembra t. l., in sicer v spodnjih in zgornjih prostorih gostilne Jakac v Novem mestu. Semenj se prične ob 11. dopoldne, tako da se ga lahko udeležijo vsi, ki pridejo z dopoludanskim vlakom v Novomestu.

— (Na vinski semenj v Novem mestu) vabimo gostilničarje, vinske trgovce in vinogradnike. Zlasti je želeli obilne udeležbe od strani vinskih kupcev. Za gorenjske, ljubljanske in dolenske gostilničarje, ki leže blizo proge, je železnična zveza

tako ugodna, da ne more biti nič bolj. Zjutraj pridejo z vlakom ravnoprav na semenj, popoldne se pa lahko povrnejo domu.

— (Vinske pokušnje za vinski semenj v Novem mestu) naj se prinese v snažnih steklenicah. Pripravne za to so literske steklenice ali pa boteljske steklenice, ki naj so zamašene z zamaški iz plutovine. Ponudniki naj se zberó že do polu 11. ure v gostilni pri Jakacu, da se pokušnje pregledajo in razvrsté po vinskih krajih. Da se lažje pripravi potrebne prostore in mize, je želeti, da se vinogradniki po dopisnicah priglase pri kmetijski podružnici v Novem mestu in da naznanijo že prej, koliko pokošenj in kakega vina prinesó seboj za semenj. Le tako bo mogoče odboru za vse potrebno poskrbeti.

— (Zimska setev) se je letos vsled suše močno zakasnila. Najbolje so storili oni, ki so porabili prvo priliko za posetev zimske strni. Mnogo jih je odlašalo s setvijo. Nazadnje so vzlic precej suhi zemlji orali in sejali. Veliko jih je moralo pa počakati s setvijo do prvega dežja, ker je bila zemlja preveč izsušena in trda. Sedaj je zimska setev z večine opravljena in je le želeti še toliko ugodnega vremena, da nam zimsko žito dobro izhaja in da se do snega tudi še nekoliko obraste.

— (Strniščna repa) je letos slaba, ker so jo gosence preveč zdelale. Sedaj je treba le še toliko ugodnega vremena, da jo spravimo pred snegom domu. Pri nas je navada, da se perje suši v kozolcih. Dobro ga je tudi tlačiti v jame, kjer se tako okisa kakor n. pr. kislá repa ali zelje v kadeh. Te jame se napravijo po tričetrt do enega metra globoke, po poldrug meter in bolj široke, dolge pa po potrebi. Za malega posestnika zadostujejo okrogle jame, ki imajo podobó kadi. Repno perje se v te jame dobro stlači in vrh jame še nakopiči in tudi to dobro stlači, potem pa pokrije z izkopano zemljo, okrog in okrog za pol metra na debelo. V teku osmih tednov se tako spravljeno in stlačeno perje okisa in je v tem času že dobro za pokladanje prešičem. Ravno tako se tlači in spravlja tudi zeljno perje, pesno perje itd.

— (Letošnji pridelek) na cepljenih trtah pri kmetijski podružnici v Novem mestu znaša 50.000 cepljenk. Cepljenke so najboljših sort kakor: veltlinca, silvanca, španjola, laškega rizlinga, kraljevine, portugalke, žametaste črnine. Lani je kupila cepljenke od kmetijske podružnice občina Št. Janž na Dolenjskem in sicer jih je vzela 25.000. Kakor se sliši, so vse cepljenke izvrstno rastle, tako da so vinogradniki prav zadovoljni z njimi. Letošnji pridelek v trtnici kmetijske podružnice je še boljši kakor lanski, ker so se cepljenke pri letošnjem gorkem in suhem vremenu prav močno razvile.

— (Vinski pridelek kmetijske šole na Grmu) je letos izvanredno dober. Pridelalo se je za polovico več vina kakor lani in ker se je vsa trgategv vršila pozno in ob najugodnejšem vremenu (do srede oktobra), je tudi pridelek izvanredno dober.

— (Gnojite sadnemu drevju!) Za sadno drevje se pri nas navadno nič ne stori. O kakem gnojenju ni duha ne sluha. To pa ni prav! Sadno drevo potrebuje ravno tako živeža kakor druge rastline. In če nam sadno drevje slabo rodi, ali če odpada z drevja prezgodaj mlado sadje ali celo cvetje, je temu mnogo-krat vzrok pomanjkanje potrebnega živeža v zemlji. Letos je sadno drevje tako obrodilo, da se ni čuditi, ako so se v zemlji porabile redilne snovi in jih bo zanaprej primanjkovalo v zemlji. Zato je pa naša dolžnost, da pomagamo drevju in da vrnemo zemlji, kar je dala v letošnjih pridelkih. Gnojimo toraj sadnemu drevju in skrbimo tudi na ta način, da nam ne opeša in ne oslabi! Za gnojenje se priporoča jeseni v prvi vrsti hlevski gnoj. S hlevskim gnojem se gnoji tako, da se pod drevjem — najbolje pod kapom, kjer je največ drobnih koreninic — raztrosi in pusti ležati, da ga dež izpira. Še bolje pa storimo, ako izkopljemo krog in okrog — tudi pod kapom drevesa — jarek in da zemljo v jarku prekopljemo in zagnojimo s hlevskim gnojem. Rušo, ki se najprej stran vzame, se nazadnje zopet nazaj položi in jarek popolnoma zadela. Prav dobro učinkujejo tudi umetna gnojila pri sadnem drevju in sicer se priporoča za jesensko gnojenje Tomaso-va žindra in kalijeva sol, spomladi pa čilski solitar.

— (Ne puščajmo zjedij v svinjskih koritih!) Pri nas je še zmeraj ta slaba navada, da ostanejo zjedij od enega krmljenja do drugega v koritih in da čistimo korita še le takrat, ko je treba pokladati drugo krmo. Čez noč nam ostajajo do drugega jutra! To ni prav in tega bi ne smeli trpeti! Na ta način ni nič čudnega, da se nam podgane redijo po svinjakih. Pa tudi iz tega vzroka ni trpeti ostankov v koritih, ker se ti ostanki razkrajajo, kisajo in ker kvarijo korita in delajo vso klajo manj okusno. Zjedij naj se po vsakem pokladanju odstranijo, korita pa osnažijo.

Razne stvari.

* (Razglas.) 1.) C. in kr. vojaško oskrbovališče v Ljubljani kupi v delavnih dneh dopoldan do 11. ure od mesca kimovca 1908 do svečana 1909: 1000 meterskih stotov sena, 700 meterskih stotov nasteljne slame in 200 met. stotov posteljne slame. 2.) Seno sme samo dobro dravniško travo obsegati: isto mora suho, uležano in čisto biti. 3.) Slama mora zdrava, ne od rje ali medene rose prevzeta, suha in čista biti in ne sme slabo dišati. 4.) Seno in slamo navedene kakovosti lahko vsak poljedelec (zadruga) c. in kr. vojaškemu oskrbovališču v Ljubljani pismeno ali ustmeno počenši s l. kimovcem 1908 v kateri koli množini ponudi. Osobito se bode na ponudbe malih in srednjih zemljišč posestnikov oziralo. 5.) Vsak posamezni ponudbenik, kateri še vojaškemu oskrbovališču kot tak z nekolekovanim od občinskega urada zgotovljenim spričevalom izkazati. Tozadevni vzorci se dobe vsak čas v pisarni vojaškega oskrbovališča. 6.) Za prodajo ponudbena množina sena in slame se po dokazani kakovosti, takoj po odstranitvi v gotovini plača. 7.) Podrobnejša ustmena pojasnila o zahtevani kakovosti kakor način prejema, se bodo v pisarni vojaškega oskrbovališča (Franca Jožefa cesta št. 2.) med navadnimi uradnimi urami vsakemu radovoljno dala.

Smešnice.

(Dobri učitelj.) Janezek: „Oče, mi imamo res pridnega učitelja. Obljubil nam je, da nam naredi veselje, ako bomo pridni.“

— Oče: „No, kakšno veselje vam je pa naredil?“ — Janezek: „Obolél je in vsled tega nismo imeli pouka.“

(Zagovoril se je.) Gospica: „Odstranite tudi brez bolečin zobe?“ — Brivec: „Seveda!“ — Gospica: „Potem pridem v nedeljo zjutraj k vam!“ — Brivec: „V nedeljo ne smem zob dreti ... zavoljo upitja!“

(Ljubeznjiva soproga.) A.: „Zakaj kuhate pri vas vsaki dan grisove cmoke?“ — B.: „Ker istih moj mož ne jé, in tako ostanejo vsi meni.“

(Nevarno drevo.) Gozdar: „Gospodje, svetujem vam, ne stopite ob nevihti nikdar pod topol, kajti doživel sem enkrat nekaj strašnega.“ — Hribolazci: „Tako, je li tresčilo?“ — Gozdar: „Še vse kaj hujšega! Spoznala sva se pri isti priliki z mojo sedanjo soprogo, ki je tudi pod topol pribežala.“

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. g. dekan Jan. Nagode 10 K; gšč. Marija Mervec 2 K; Neimenovana 2 K; g. dr. K. Slanc za prvo poluleetje 100 K; veleč. g. župnik Fr. Zbašnik 10 K; veleč. g. župnik Fr. Avsec 12 K; voleč. g. župnik V. Bernik 10 K; veleč. g. župnik Martin Poljak 5 K; igra 6 K 41 h. — Podpisani pristrčno zahvaljujem vse blage dobrotnike. Drzmem se pa prositi novih darov. Posebno želim živil, ki so letos izjemno draga. Prav mi pride vse, kar se uživa. Ta ali oni si more utrgati krompirja, žita, ali kar si bodi. Naj se spomni novomeške dijaške kuhinje in njenega voditelja.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

GRADEC, 17. oktobra	19	12	22	87	60
TRST, 24. oktobra	64	13	31	71	5

ZAHVALA.

Za obile dokaze srčnega sočutja o priliki britke izgube srčno ljubljenega nam sina, ozir. brata

Metoda Barborič

učenca II. razreda,

kateri je v torek, dne 20. okt. zjutraj po kratki, mučni bolezní v 8. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal, kakor tudi za mnogobrojno spremstvo dragega nam rajncega k zadnjemu počitku, izrekamo tem potom posebno preč duhovščini, gg. učiteljem in njegovim součencem, prijateljem in znanecem, sploh vsem vsem najiskrenejšo zahvalo.

RUDOLFOVO, 27. oktobra 1908.

(210)

Žalujoča rodbina.

Razpis tajniške službe.

Pri županstvu v Št. Jerneju se razpisuje služba tajnika z letno plačo 700 K in prostim stanovanjem.

Prosilci naj vložijo svoje lastnoročno spisane prošnje do 15. novembra t. l. ter naj dokažejo zmožnost v besedilu in pisavi slovenskega in nemškega jezika. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost.

Nastop službe s 1. decembrom t. l.

Županstvo v Št. Jerneju,

dné 12. oktobra 1908.

(194-2-2)

Franc Novoselec, župan.

Hiša s prodajalno

na najlepšem prostoru z vrtom, je na prodaj ali pa se da tudi najem. — Kje pove uredništvo „Dol. Novic“. (206-6-1)

Pozor!

Kupuje pšenico, orehe in vse druge deželne pridelke po najvišji ceni vsaki dan

(204-0-1) **Jakob Paučić v Rudolfovem.**

Dva lepa stanovanja

se takoj oddata pri Božjem grobu v hiši, ktera je tudi naprodaj, g. **G. Olivo.**

Obstojita iz dveh sob, sobe za služkinjo, kuhinje, shrambe, kleti, drvarnice, prostornega podstrošja in velikega vrta. (209-2-1)

Meblovana soba.

Lepo meblowana soba za sameca je s prvim novembrom za oddati.

Več pove iz prijaznosti uredništvo tega lista. (209)

Zgubil se je brakir

rujav, srednje postave s košatim repom, nikelnastim ovratnikom z napisom. Proti nagradi naj se odda nazaj v Sotesko števil. 8. (207)

Sprejemem takoj učenca

od 14 do 16 let starega iz poštene hiše in ki ima veselje do pekovske obrti. (200-2-1)

Natančneje pri g. Jakob Jakovac, p. Nova Sela, Bania, Dolenjsko.

Dva izurjena čevljarska pomočnika sprejme takoj Maks Hönigman

(187-3-3) čevljarski mojster v Toplicah.

Dve hiši

se dajo takoj v najem ali se pa tudi prodajo.

Kje pove upravništvo Dol. Novic. (201-3-1)

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1908 osemnajst Cesar Franc Jožefovih ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske in pet Cesarice Elizabete ustanov po 40 K za onemogle uboge udove kranjskih obrtnikov. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani

do 15. novembra 1908.

Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog; oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika.

V LJUBLJANI, dne 24. oktobra 1908.

(202)

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Vabilo za nakup istr. vina.

Fino pristno garantirano vino, več tisoč hektolitrov, belo, rudeče, in črno od 36 v naprej postavljeno na tukajšnji drž. kolodvor proti gotovemu plačilu, je za prodati in se ekspedira iz vzorne kleti kršč. vinarke zadruge v Vodnjanu. Cene za vagone po dogovoru. Tropinovec in droženka (istr. konjak) I^a od 70 do 80 novč. liter.

Za kršč. vinar. zadruge: (131-13-10)

Ivan Pujman, poslovodja, Dignano, Istra.

(198-2-2)

Fr. Murn svečar in slaščičar Kandija pri Rudolfovem

sprejme takoj **učenca**, kateri ima veselje do slaščičarstva in svečarstva.

Novo zidana g. Vencais-ova vila

v Kandiji št. 82 se da takoj (211-0-1) v najem ali se pa tudi proda.

Več pove gosp. Lavoslav Ropas, tajnik in blagajnik mestne hranilnice v Rudolfovem.

Narodni hotel „Ilirija“ v Ljubljani – Kolodvorske ulice.

3 min. od južnega kolodvora.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Priporoča svojo priznano dobro restavracijo, izvrstna domača vina. Vedno sveže pivo.

P. t. potujočemu občinstvu so na razpolago udobno urejene, najelegantnejše sobe. (185-3-3)

Za mnogobrojen poset se slav. občinstvu uljudno priporoča

hotelirka **Mar. Novak.**

DVA LEPA POSESTVA

ima naprodaj Jernej Turk, župan na Mokrem polju. Enemu posestvu je cena 12.000 K, drugemu pa 5000 K.

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospoda duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovjšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zato je jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilega.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremoljiv tirolski loden za haviloke

Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

Knjigarna J. Krajec nasl. v Rudolfovem priporoču za zimski čas različne podučne in zabavne knjige.

Lepo posestvo!

Radi rodbinskih razmer se proda lepo posestvo obstoječe iz jednodropne hiše, gospodarsko poslopje, vrtovi, tri velike njive, gozdovi. Posestvo leži v jako lepem, rodovitnem in prijaznem kraju na spodnjem Štajerskem. Hiša je za vsako obrt. **Cena je K 16500**. — Naslov pove iz prijaznosti upravništvo tega lista. (182-3-3)

V graščini Zalog (Breitenau) pri Novem mestu je na prodaj prav dober namizni krompir 100 kg po 6 K 40 vin. (197-2-2)

Ceno posteljno perje.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 2-80, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, — — Od 5 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumena nanking-bлага, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24, posamezne pernice K 12, 14, 16, blazine K 3, K 3 50, K 4. Proti povzetju razpošilja poštne prosto pri naročilu od K 10 nadalje. 195-24-2

Maks Berger v Dešenici štev. 226. Češki les.

Za neugajajoče denar nazaj. — Ceniki zastoj in poštne prosto.

Kovaško ameriansko orodje

popolnoma v dobrem stanu se ali na drobno proda ali se pa proda skupno, ako kupec želi tudi kovačnico v najem vzeti. Več pove (188-3-3) kovač Ivan Florijančič v Trebnjem št. 22.

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem po najvišji ceni.

Izdelujem vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila, prave francoske parfume itd. BAYRUM tekočina proti izpadanju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajnami. HAARPETROL za rast pomladka, NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit uspeh, prekaša vsa dosedanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI SALON na novo urejen z najnovjšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam Ivan Svetec, (5-24-24) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Preselitev!

FRANK SAKSER Co. in (192-3-2)

„GLAS NARODA“ se nahaja od sedaj naprej v lastni hiši 82 Cortlandt St. New York.

To je tik Pennsylvania železnice, postaja Cortlandt St. Station, ali dober blok od Baltimore & Ohio železnice.